

[K] **AQUARIUS.
EEN KAMERKOOR VOOR DE TOEKOMST?**

De kans is groot dat u nog nooit over *Aquarius* gehoord hebt. Dit 24-koppige professionele kamerkoor uit Vlaanderen concerteert dan ook bitter weinig. Aan een gebrek aan fascinerende en kwalitatief hoogstaande projecten ligt dit zeker niet. Wel is er een financiële hinderpaal. Het ensemble grijpt al jaren naast de subsidiepot en de doorsnee Belgische concertorganisator kan de kosten voor een professioneel koor nu eenmaal niet zelf ophoesten. Voor organisatoren die wél over voldoende middelen beschikken, lonken dan weer tal van binnen- en buitenlandse gespecialiseerde ensembles.

Professionele koren beperken zich vaak tot een afgebakend repertoire. Wanneer Paul Van Nevel met zijn Huelgas Ensemble renaissancemuziek uitvoert, dan heeft hij zich niet enkel over de specifieke uitvoeringspraktijk en inhoud van die muziek gebogen, maar heeft hij ook zijn stemmen zorgvuldig uitgezocht. Huelgas, maar ook ensembles zoals de Capilla Flamenca en Marcel Pérès' Ensemble Organum, oogsten met een dergelijke gespecialiseerde aanpak veel succes.

Ook Aquarius had in bovenstaand lijstje kunnen staan. In 1995 werd dit kamerkoor opgericht onder de naam Goeyvaerts Consort. Samen met zijn stichter en dirigent Marc Michael De Smet (*1948) tekende dit ensemble voor een lange reeks uitvoeringen en creaties van nieuwe muziek. De Smet moet een van Vlaanderens vurigste voorvechters van nieuwe muziek zijn. Ooit riep hij de inmiddels legendarische Nieuwe Muziekgroep in het leven, hij creëerde de kamerorkestversie van Karel Goeyvaerts' opera *Aquarius* en ontving in 2005 de Fugaprijs voor zijn niet aflatende inzet voor Belgische muziek. Toch weigerden subsidiënten, organisatoren en publiek zijn radicale keuze voor nieuwe muziek te volgen. Met het Goeyvaerts Consort studeerde hij almaar nieuwe werken in om die nadien nooit ergens een tweede maal te kunnen uitvoeren. Zoiets wekt frustraties op en dus doopte De Smet in 2007 zijn Goeyvaerts Consort om tot het mildere Aquarius, een ensemble waarmee hij zich ook zou buigen over ouder repertoire. Let wel, verzaken aan zijn nieuwe-muziekpassie doet hij niet.

Het 24-koppige kamerkoor Aquarius met vooraan stichter en dirigent Marc Michael De Smet, Foto Marc Van Kerckhove.

Met Aquarius werkt De Smet bij voorkeur projecten uit waarin de oude muziek de nieuwe omkadert en zo mogelijk extra in de schijnwerpers plaatst.

De oudemuziekbeweging, die sinds de jaren 1970 mee gezorgd heeft voor een almaar verder doorgevoerde specialisering van uitvoerders, omschrijft De Smet als niets meer dan “een tijdelijk geografisch verschijnsel”. “Hokjesdenken en conventies zijn aan mij niet besteed. Het is helemaal niet mijn ambitie om die oude muziek op de manier van de specialisten uit te voeren. Wat mij interesseert, is het uitvoeren van goede muziek op een manier die vandaag aanspreekt. Oude en nieuwe muziek, religieus en profaan repertoire en zelfs hier en daar een vleugje populaire muziek kunnen perfect met elkaar verzoend worden.”

De ambities van De Smet zijn niet gering. Niet zonder reden noemde hij zijn ensemble *Aquarius*. Zo verwijst hij naar de toekomstige ‘betere’ samenleving die ook al in Goeyvaerts’ opera *Aquarius* bezongen werd. “Wij kunnen die toekomstdroom natuurlijk niet invullen. Maar puur muzikaal gezien kunnen we wel een voortrekkersrol spelen”, zo

meent De Smet. “Aquarius heeft niets te maken met het traditionele onbeweeglijke koor dat een reeks composities uitvoert en daarvoor op geregelde tijdstippen applaus oogst.” De Smet experimenteert graag met de ruimte waarin hij concerteert. Memorabel op dat vlak is zeker zijn uitvoering van Henryk Górecki’s *Miserere*, waarbij het publiek alleen tijdens het slotapplaus de koorleden te zien kreeg. Ook met de kostuums en de bezetting springt hij graag op een verfrissende manier om.

De Smet schrikt er niet voor terug zijn koor te omschrijven als “een soort commune”. Wie zonder nadenken en op een vrijblijvende manier wil musiceren, komt er niet in. De Smet houdt ervan om artistiek aan inhoudelijk engagement te koppelen, getuige onder meer de cd-opname met muziek van de ex-DDR-componist Kurt Schwaen.

Voor *Het Lam Gods bezongen*, het recentste project van Aquarius, klopte De Smet aan bij Peter Schmidt, die als kanunnik verbonden is aan de Gentse Sint-Baafskathedraal. Schmidt is behalve theoloog ook een gepassioneerd muzik liefhebber en heeft muziek uitgekozen die qua thematiek perfect

aansluit bij het altaarstuk van de gebroeders Van Eyck. Zeventien composities, van gregoriaans en Palestrina, Bruckner en Verdi tot Arvo Pärt, vormen een spanningsboog die verrassend genoeg heel natuurlijk overkomt. Op de dvd ontpopt Schmidt zich als een bezielde en charismatische verteller die de luisteraar en toeschouwer op bondige maar bijzonder doeltreffende wijze door het *Lam Gods* gidst. Intussen krijg je de ene na de andere verbluffende detailopname van het retabel te zien. Wanneer Schmidt niet aan het woord is, worden de beelden van het *Lam Gods* afgewisseld met een video-opname van de musicerende koorzangers.

Om een absolute topuitvoering van Poulencs *Salve Regina* of Verdi's *Ave Maria* op de kop te tikken, moet u niet naar deze opname grijpen. Hier en daar wordt de aandacht van de muziek afgeleid door kleine slordigheidjes. Ook is de klank van de sopraanpartij niet altijd even genietbaar. De rijkdom van dit project ligt dan ook in de bijzondere combinatie van informatieverstrekking, beeld en muziek.

Wie Aquarius in zijn volle glorie aan het werk wil horen, moet in het voorjaar 2011 vast en zeker naar het Brusselse nieuwemuziekfestival Ars Musica. Daar zal het ensemble Arvo Pärts *Kanon Pokajanen* (*Boetepsalmen*, 1995-1997) uitvoeren.

ELISE SIMOENS

www.gc-aquarius.be en www.arsmusica.be

Opnamen:

Norbert Rosseau, *Het passieverhaal volgens Matteus*

(DiGiClassic 1997)

Robert Schumann, *Romanzen und Balladen*

(Naxos 8.570456)

Sylvano Bussotti, *Il catalogo è questo*, met het

Philharmonisch Orkest van Luxemburg o.l.v. Arturo

Tamayo (Timpani Records 2C2114)

Kurt Schwaen, *Music for Choir* (Megadisc, MDC 7795)

Het Lam Gods bezongen (met dvd) (SIG 2010-1)